

О. П. Подра, Н. Я. Петришин
Національний університет “Львівська політехніка”

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

<http://doi.org/10.23939/smeu2020.02.070>

© Подра О. П., Петришин Н. Я., 2020

Висвітлено основні теоретичні та методичні засади управління ризиками страхових компаній в Україні. Досліджено динаміку та особливості розвитку страхового ринку, визначені основні тенденції. Проаналізовано етапи формування комплексних страхових систем управління ризиками, встановлено, що система управління ризиками страхових організацій передбачає ідентифікацію і специфікацію ризиків, визначення цілей і методів управління ризиками, формування і розвиток операційної системи управління ризиками. Здійснено аналіз інноваційних методів управління ризиками, заснованих на використанні EVA та RAROC показників, а також проведено порівняльний аналіз та визначено переваги та недоліки деяких методів аналізу ризиків страхових компаній.

Ключові слова: ризики, страхування, методи, управління ризиками, страховий ринок, страхові компанії, комплексні страхові програми.

Постановка проблеми

В сучасних умовах господарювання будь-який суб'єкт економічної діяльності наражається на невизначеність та ризики. Логічно, що в таких умовах запорукою зниження ризику є забезпечення управління ним в реальному часі, що досягається на основі використання інформаційних систем та інформаційних технологій, що здатні опрацювати, нагромаджувати, зберігати величезні масиви інформації. Будь-яка інформаційна система, яка працює ефективно, здатна знизити ступінь невизначеності, а отже, і ступінь ризику. За таких умов, виникає необхідність дослідження природи економічного ризику, методів оцінки та основних теоретичних положень з метою нейтралізації та зменшення його впливу на результати економічної діяльності.

Актуальність дослідження

Зміни якості та наслідків реалізації політичних і, відповідно, економічних системних ризиків багато в чому визначають функціонування і розвиток вітчизняного страхового бізнесу. Різне ускладнення ризикової ситуації страховиків ззовні ставить під сумнів можливість формування достатніх систем управління ризиками компаній, адекватного реагування на ризикові впливи і зміцнення фінансової стійкості. За таких умов особливої актуальності набуває дослідження теоретичних та методичних засад управління ризиками страхових компаній в умовах динамічної зміни зовнішнього середовища та посилення конкурентної боротьби з використанням інноваційних інформаційних технологій.

Формулювання мети та завдань статті

Метою роботи є аналіз існуючих теоретичних та методичних засад управління ризиками страхових компаній, дослідження систем управління ризиками та комплексних страхових програм.

Ключовими завданнями, які будуть вирішені у статті є визначення етапів формування комплексних страхових систем управління ризиками; дослідження особливостей управління участю в комплексних страхових програмах контрагентів-страхувальників; аналіз інноваційних методів управління ризиками, заснованих на використанні EVA та RAROC; здійснення порівняльного аналізу та визначення переваг та недоліків деяких методів аналізу ризиків страхових компаній.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження ризику як процесу та управління ним є актуальним та своєчасним напрямом як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Теоретичні та прикладні аспекти управління економічними ризиками висвітлені у працях Лук'янової В. В. [1] та Матвійчук А. В. [2], методологічні засади управління ризиками страхових компаній досліджували Баранов А. Л. [3], Вітлінський В. В., Верченко П. І. [4], Говорушко Т. А. [5], Жабинець О. Й. [6], особливості страхування в Україні та розвиток ринку страхових послуг висвітлено у працях Золотарьова О. В. [7], Мних М. В. [8] та інших. Однак, незважаючи на різноманіття наукових поглядів та досліджень щодо окресленої проблеми слід зазначити, що в сучасних умовах розвитку економіки, постійних змін зовнішнього середовища, в тому числі спровокованих пандемією COVID-19, функціонування страхових компаній вимагає постійного моніторингу та коригування з метою виявлення та попередження потенційних ризиків страхової діяльності та недопущення зниження ефективності господарської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основними глобальними ризиками визнаються міждержавні конфлікти, кліматичні зміни, швидкість поширення інфекційних захворювань, безробіття, кібер-атаки, політична і соціальна нестабільність. Учасники страхового ринку схильні до суперечливого розвитку економічної та політичної взаємодії “мережових спільнот – держав, корпорацій, громадських організацій переважно в конфліктогенних формах”, що обумовлене ризиками як предметом їх безпосередньої діяльності.

Слід зауважити, що страховий ринок України характеризується неоднозначними тенденціями, зокрема скороченням кількості страхових компаній (табл. 1). Зменшення кількості страхових компаній – це скорочення пропозиції, обмеження регіонального доступу до страхових мереж і продуктів, скорочення робочих місць страховиків. З іншого боку – це невиконані страхові зобов'язання, а при передачі страхового портфеля іншому страховику – додаткові витрати і нові комплекси ризиків для страхувальників.

Проаналізуємо як змінювалися основні показники діяльності страхового ринку протягом 2016–2018 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка ключових індикаторів розвитку страхових компаній в Україні [9]

Показник	2016	2017	2018
Кількість страхових компаній, од.	310	294	281
Валові страхові премії, млн грн	35170,3	43431,8	49367,5
Валові страхові виплати, млн грн	8839,5	10536,8	12 863,4
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, тис. од.	61272,8	70658,2	77495,0
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, тис. од.	118198,4	114824,7	123582,5
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2)), млн грн	56075,6	57381,0	63493,3

Згідно з даними таблиці, спостерігається скорочення кількості страхових компаній з 2014 по 2018 на 99 одиниць, крім того, станом на 30.09.2019 загальна кількість страхових компаній становила 234, в тому числі страхові компанії “Life” – 23, а “non-life” – 211, таким чином, порівнюючи з аналогічним періодом у 2018 кількість страхових компаній “Life” скоротилася на 8, а “non-life” – на 45 компаній.

Однак, не зважаючи на зменшення кількості страхових компаній спостерігається зростання кількості страхових договорів, валових страхових премій та валових страхових виплат, водночас, загальні активи страховиків характеризуються неоднозначними тенденціями. Таку ситуацію можна пояснити наявністю певних об’єктивних чинників. Так, скорочення кількості страхових компаній пов’язано з очищенням страхового ринку від ненадійних недобросовісних страхових організацій, а не зі скороченням попиту на страхові продукти.

Основними ризиками, які значно впливають на існування і розвиток страхових компаній, останнім часом стають зовнішні системні ризики – інфляційні, валютні, кредитні, до яких додаються чинники, які ризиками назвати дуже складно. Водночас, поряд із зовнішніми системними ризиками істотно знижують стійкість страхового ринку і керовані ризики – низька якість страхових активів, ігнорування зворотного зв’язку зі споживачами, важкі процеси врегулювання збитків, невиправдано високі комісійні винагороди.

Внутрішні і зовнішні ризики страховиків трансформуються в єдиний ризик – ризик зниження фінансової стійкості.

Основними гарантіями забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності страховиків є:

- економічно обґрунтовані страхові тарифи;
- сформовані страхові резерви;
- кошти страхових резервів, достатні для виконання зобов’язань зі страхування, співстрахування, перестрахування, взаємного страхування;
- власні кошти (капітал);
- перестрахування.

Страховики повинні володіти достатнім статутним капіталом, розміром не нижче встановленого відповідно до закону про мінімальний розмір статутного капіталу.

Система управління ризиками страхових організацій передбачає ідентифікацію і специфікацію ризиків, визначення цілей і методів управління ризиками, формування і розвиток операційної системи управління ризиками. Необхідна певна формалізація формування і функціонування страхових систем управління ризиками з урахуванням специфіки управління, обумовленої формами і видами страхування, продуктами, регіональними аспектами (ресстрацією, наявністю і розвиненістю мереж), комплексом зовнішніх факторів (страхова історія, промисловий розвиток, кредитні системи тощо).

Етапи формування комплексних страхових систем управління ризиками передбачають:

1. Визначення стратегічних цілей комплексного управління ризиками і формування стратегії управління ризиками.

2. Визначення ключових факторів фінансової стійкості страхової компанії:

- оцінка якості стандартів страхових продуктів, послуг;
- визначення впливу перестрахування на фінансову стійкість страхової компанії;
- взаємодія з контрагентами (участь в конкурсах, акредитація в кредитних організаціях і т. д.);
- розподіл страхового покриття, співстрахування (з урахуванням ризикового статусу і фінансової стійкості контрагентів);
- оцінка сукупності факторів фінансової стійкості страхової, інвестиційної та іншої діяльності, ділової активності, історії страхових відносин з контрагентами (особлива увага має приділятися управлінню активами як найбільш мобільному фактору, який визначає платоспроможність і фінансовий стан компанії).

3. Комплексна оцінка показників фінансового стану за формами бухгалтерської і статистичної звітності, реєстрів управлінського обліку.

4. Ідентифікація власних і прийнятих ризиків з використанням методів статистичного аналізу, стохастичного моделювання, теорії ігор, андеррайтингової оцінки, внутрішнього аудиту, стрес-тестування:

- виявлення зон концентрації ризиків (внутрішній аудит і контроль);
- формування карт ризиків;
- створення баз даних ризиків, технічних збитків від реалізації ризиків;
- формування політики управління ризиками.

5. Центри виникнення ризиків визначаються за такими аспектами:

- структура компанії;
- функціональні характеристики;
- центри формування прибутку.

Цей процес супроводжується визначенням осіб, відповідальних за розрахунок допустимих рівнів ризиків у відповідності з центрами виникнення ризиків. При цьому необхідно забезпечити формалізацію бізнес-процесів, центрів виникнення критичних ризиків; розподіл відповідальності, формування плану протидії наслідкам реалізації ризиків.

Формування операційної системи ідентифікації і диференціації ризиків.

Оцінка баз даних технічних збитків:

- вартісна оцінка;
- виявлення максимально можливих збитків;
- вплив на виконання страхових зобов'язань;
- вплив на фінансовий результат.

Розробка системи виявлення необхідних форм і методів реагування на ризики портфеля, проектів, видів страхування відповідно до їх якості та частоти. Наприклад, актуарний аудит, перевірка адекватності методів розрахунку тарифних ставок, перевірка адекватності страхових резервів для страхових професійних прийнятих ризиків; моніторинг якості інвестицій страхових резервів і власних коштів в частині перевірки виконання принципів зворотності, диверсифікації, ліквідності.

Розробка і впровадження методології та формалізації функціонування страхових систем управління ризиками.

Визначення допуску перестраховальників і видів перестраховування, максимальних лімітів відповідальності.

Бюджетування програм управління ризиками.

На всіх зазначених етапах слід здійснювати максимально можливу взаємодію з:

- внутрішніми структурами:
 - андеррайтинг;
 - системи інформаційної безпеки;
 - фінансові служби;
- зовнішніми партнерами:
 - перестраховальниками;
 - страховиками;
 - брокерами;
 - сюрвеєрами;
 - оцінювачами;
 - професійними об'єднаннями;
 - органами страхового нагляду;
 - органами управління.

Невід'ємним напрямом управління ризиками є управління участю в комплексних страхових програмах контрагентів-страховальників (рис. 1).

Рис. 1. Управління комплексними страховими програмами страхувальників

У процесі формування комплексних страхових програм страхувальниками найбільш важливими факторами, що впливають на участь страхових компаній і розвиток страхових відносин, є:

- оцінка страхових програм;
- розрахунок економічного ефекту від страхування;
- моніторинг фінансової кон'юнктури страховиків та перестраховиків;
- оцінка адекватності та впливу результатів звітів професійних оцінювачів на обсяг і якість страхового покриття;
- оцінка превентивних програм.

Додаткові вимоги страхувальника до страхової компанії (зазвичай висуваються кредитними установами одночасно з нормативними вимогами щодо фінансового стану) можуть бути пред'явлені до наступних показників:

- маржа платоспроможності (підвищені вимоги до різниці між нормативною і фактичною);
- капітал (розмір, структура та якість);
- перестраховальники (резиденти, реноме і т. д.);
- страхова історія (страхувальника з конкретними страховиками – якщо є; досвід страховика за даним видом страхування і типу страхувальника);
- тарифні ставки, франшиза, максимальний ліміт, вилучення.

Така стандартизація і формалізація процесів управління ризиками дозволяє створити комплексні системи управління ризиками для зміцнення фінансової стійкості страхової організації.

Більшість страхових компаній мають розроблені програми управління страховими ризиками, в яких описані страхові послуги, цілі і політика управління ризиками і мінімізації страхових ризиків.

У процесі здійснення основної страхової діяльності група приймає на себе ризик виникнення збитків від фізичних осіб та організацій, які безпосередньо схильні до ризику (ризик заподіяння шкоди майну, настання цивільної відповідальності, нещасного випадку). Основним страховим ризиком визнається те, що частота і розмір збитків можуть перевищувати очікування. Група управляє страховим ризиком за допомогою:

- використання встановлених статистичних методів;
- перестраховання концентрації ризику;
- встановлення лімітів андеррайтингу;
- встановлення процедур схвалення угод;
- розробки правил встановлення страхових тарифів;
- здійснення моніторингу складних питань, що виникають.

Стратегія андеррайтингу передбачає диверсифікацію портфеля страхових продуктів за категоріями ризиків і кількістю страхових полісів. Основний метод диверсифікації страхового ризику – управління ризиком на основі регулювання тарифної політики.

Для страхових компаній доречно визначати методи управління ризиками по кожному з основних страхових продуктів. Наприклад, в автострахованні – це контроль витрат на ремонт, в страхуванні майна – контроль за преміями і перестрахованням, в страхуванні від нещасних випадків – контроль за преміями, в медичному страхуванні – перевага корпоративним клієнтам. Управління небажаною концентрацією ризиків доречно здійснювати відповідними процедурами андеррайтингу і перестраховання.

Оцінку ризиків та оцінку ефективності управління ризиками доречно проводити в п'ять етапів:

1. Етап. Аналіз законодавства, внутрішніх документів, фінансових звітів та проведення інтерв'ю з метою виявлення можливих ризиків, які властиві сфері, що перевіряється, а також заходів, передбачених для управління цими ризиками.

2. Етап. Перевірка первинних документів, фінансових звітів та проведення інтерв'ю з метою підтвердження фактичного існування ризиків і реальності здійснення заходів для управління ними.

3. Етап. Оцінка виявленого ризику з урахуванням заходів, що вживаються для його мінімізації (залишковий ризик).

4. Етап. Оцінка ефективності управління ризиками, що були виявлені в результаті проведеної перевірки, а також заходів з підтримки рівня ризиків, які не становлять загрози фінансовій стійкості і платоспроможності (зіставлення залишкового ризику з рівнем ризику, що не загрожує фінансовій стійкості і платоспроможності).

5. Етап. Відображення результатів оцінки ризиків та оцінки ефективності управління ризиками у звіті за результатами перевірок.

Отже, страхові компанії самі розробляють системи управління ризиками з метою недопущення можливості появи збитків господарської діяльності. Крім основних систем управління ризиками страхових компаній, доречно розглянути методи аналізу ризиків страхових компаній. Одним із таких методів є метод струс-тестування ризиків.

Стрес-тестування як метод управління ризиками повинен використовуватися страховою компанією для визначення малоімовірних ризиків або подій, пов'язаних з фінансовою ситуацією, цей метод допомагає визначити суму збитків, пов'язаних з настанням таких ризиків чи подій, та оцінити, чи зможе компанія покрити їх зі своїх власних коштів.

Крім того, на сьогоднішній день існують інноваційні методи управління ризиками, засновані на використанні EVA та RAROC [10].

Показник EVA (економічна додана вартість) – це фінансовий показник, який показує додану вартість або прибуток страхової компанії за певний період, а також може бути використаний для визначення ринкової вартості та ефективного функціонування компанії, філії, юридичної особи чи агентства. Збільшення значення показника вказує на збільшення вартості компанії, а значить збільшення прибутковості її діяльності, а тому може бути використаний для розробки та впровадження системи ризик-менеджменту з метою забезпечення довгострокової діяльності підприємства.

Показник RAROC (рентабельність власного капіталу скоригована на ризик) – це фінансовий показник, який показує відсоток чистого доходу, який був одержаний і був вище, ніж очікуваний прибуток компанії. Цей показник дає можливість здійснити аналіз результатів діяльності та

управління страхової компанії. Крім того, цей показник дозволяє оцінити прибутковість компанії або частини компанії за певний період, його доцільно використовувати для обчислення прибутковості на основі існуючих даних про фінансові результати та аналізу фінансових витрат за ризиками компанії.

Пропонуємо здійснити порівняльний аналіз деяких методів аналізу ризиків, які найчастіше використовуються вітчизняними та зарубіжними страховими компаніями, із зазначенням можливих переваг та недоліків (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз основних методів аналізу ризиків страхових компаній

Метод	Переваги	Недоліки
Аналіз чутливості	можливість оцінки впливу певного фактора на кінцевий результат; графічна наочність; простота розрахунків	розгляд зміни кожного фактора ізолювано, тоді як на практиці фактори в різному ступені корелюються
Дерево рішень	аналіз різних варіантів розвитку подій; добре застосовується в ситуаціях, коли прийняті рішення залежать від рішень, прийнятих раніше	обмеження числа варіантів розвитку; складність визначення ймовірностей
Метод сценаріїв	можливість врахування впливу комплексу факторів; отримання інформації про можливі відхилення	складність; висока ступінь суб'єктивізму
Метод Монте-Карло	можливість врахування різних варіантів розвитку подій; кореляція з іншими економіко-статистичними методами	складність через застосування спеціального програмного забезпечення

Для обмеження фінансового ризику в страховій діяльності зазвичай застосовуються такі заходи:

- резервування коштів у разі негативних змін у діяльності страхової;
- обмеження діяльності або певних видів операцій;
- хеджування фінансових ризиків;
- диверсифікація фінансового ризику.

Незважаючи на існування різних систем управління ризиками, вони не забезпечують повністю ефективного захисту страховика від різних фінансових загроз. На страховому ринку не встановлені необхідні стандарти управління ризиками для страховиків, саме тому його розвиток відбувається дуже повільно.

Висновки

Процес управління ризиком передбачає проведення ряд заходів пов'язаних із виявленням ризиків, оцінкою ширини та достовірності інформації, вивченням впливу об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на рівень ризику компанії, вибором та застосуванням методів оцінки ймовірності настання ризикової ситуації, підрахунком суми можливих втрат у разі настання ризикової події, визначенням гранично допустимого рівня ризику, визначенням напрямків нейтралізації негативних наслідків певних видів ризику, підбором та використанням внутрішніх та зовнішніх механізмів для нейтралізації негативних наслідків конкретних видів ризику, оцінкою ефективності нейтралізації та організація моніторингу ризиків на підприємстві.

Досліджено інноваційні методи управління ризиками, засновані на використанні EVA та RAROC показниках. Проаналізовані особливості управління комплексними страховими програмами страхувальників. Здійснено порівняльний аналіз деяких методів аналізу ризиків, які найчастіше використовуються вітчизняними та зарубіжними страховими компаніями, із зазначенням мож-

ливих переваг та недоліків. Отже, під управлінням ризиками суб'єкта господарювання слід розуміти систему цілеспрямованого впливу на всі види економічних ризиків, яка в цілому дозволяє уникнути або мінімізувати негативні наслідки їх впливу на господарську діяльність.

Перспективи подальших досліджень

Перспективою подальших досліджень є пошук нових тактичних та стратегічних рішень управління ризиками страхових компаній в умовах розвитку цифрової економіки та використання інформаційно-інноваційних технологій у господарській діяльності.

Список літератури

1. Лук'янова В. В. Економічний ризик : навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. К. : ВЦ "Академія", 2007. 462 с.
2. Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком : навч. посіб. / А. В. Матвійчук. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
3. Баранов А. Л. Методологічні основи управління ризиками страхової компанії. 2014 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kneu.edu.ua/userfiles/arch/14-4873.pdf>.
4. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком. К. : КНЕУ, 2000. 292 с.
5. Говорушко Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. К. : Центр учбової літератури, 2012. 168 с.
6. Жабинець О. Й. Проблема класифікації ризиків страхових компаній: наукові підходи і законодавчі ініціативи в умовах євроінтеграції // *Науковий вісник ЛДУМВС* № 2. 2013. С. 38–46.
7. Золотарьова О. В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні / О. В. Золотарьова // *Економіка і суспільство*. 2017. № 11. С. 413–420.
8. Мних М. В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика / М. В. Мних. К. : Знання України, 2010. 284 с.
9. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2019 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_9_mis_2019.pdf
10. Приказюк Н. В. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній / Н. В. Приказюк, Л. О. Білокінь // *Економічний аналіз*: зб. наук. пр. 2017. Т. 27. № 1. С. 139–149.

Reference

1. Lukianova V. V. (2007). *Ekonomichnyi ryzyk : navchalnyi posibnyk [Economic risk: Educational manual]*. K.: VTs "Akademiia".
2. Matviichuk A. V. (2005). *Analiz i upravlinnia ekonomichnym ryzykom : navch. posibnyk [Analysis and management of economic risks: Educational manual]*. K. : Tsentr navchalnoi literatury.
3. Baranov A. L. (2014). *Metodolohichni osnovy upravlinnia ryzykamy strakhovoi kompanii [Methodological bases of risk management of an insurance company]*. Retrieved from: <http://kneu.edu.ua/userfiles/arch/14-4873.pdf>.
4. Vitlinskyi V. V., Verchenko P. I. (2000). *Analiz, modeliuвання ta upravlinnia ekonomichnym ryzykom [Analysis, modeling and management of economic risk]*. K. : KNEU.
5. Hovorushko T. A., Stetsiuk V. M. & Tolstenko O. Iu. (2012) *Upravlinnia finansovoiu diialnistiu strakhovoi kompanii z metoiu zabezpechennia yii efektyvnoho rozvytku. Monohrafiia [Management of financial activities of the insurance company in order to ensure its effective development: monograph]*. K. : Tsentr uchbovoi literatury.
6. Zhabynets O. I. (2013). *Problema klasyfikatsii ryzykiv strakhovykh kompanii: naukovy pidkhody i zakonodavchi initsiatyvy v umovakh yevrointehratsii [The problem of risk classification of insurance companies: scientific approaches and legislative initiatives in the context of European integration]*. *Naukovyi visnyk LDUMVS*, No. 2. 38–46.
7. Zolotarova O. V. (2017). *Kliuchovi tendentsii ta priorytety rozvytku rynku strakhovykh posluh v Ukraini [Key trends and priorities for the development of the insurance services market in Ukraine]*. *Ekonomika i suspilstvo*, No. 11, 413–420.

8. Mnykh M. V. (2010). *Strakhuvannia v Ukraini: suchasna teoriia i praktyka [Insurance in Ukraine: modern theory and practice]*. K. : Znannia Ukrainy.
9. *Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 9 misiatsiv 2019 roku [Results of insurance companies for 9 months of 2019]*. Retrieved from: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_9_mis_2019.pdf
10. Prykaziuk N. V. (2017). Teoretychne uporiadkuvannia metodiv ta instrumentiv finansovoho ryzyk-menedzhmentu strakhovykh kompanii [Theoretical ordering of methods and tools of financial risk management of insurance companies]. *Ekonomichniy analiz: zb. nauk. prats.* Vol. 27 (1), 139–149.

O. P. Podra, N. Ya. Petryshyn
Lviv Polytechnic National University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF INSURANCE COMPANIES' RISK MANAGEMENT

© Podra O. P., Petryshyn N. Ya., 2020

The theoretical and methodological principles of risk management of insurance companies in Ukraine are investigated in the article. The dynamics and features of the insurance market development are studied, the main tendencies are determined. The main risks that significantly affect the existence and development of insurance companies in recent years are external systemic risks – inflation, currency, credit, to such risks are often added factors that can be called risks with great complexity. The stages of formation of complex insurance risk management systems are analyzed, it is established that the risk management system of insurance organizations provides identification and specification of risks, definition of goals and methods of risk management, formation and development of operational risk management system. The formation of the operating system of risk identification and differentiation is studied. The analysis of innovative methods of risk management based on the use of EVA and RAROC indicators is carried out, as well as the comparative analysis and advantages and disadvantages of some methods of risk analysis of insurance companies. It is established that there are some measures that usually used to limit financial risk in insurance activity they are: reservation of funds in case of negative changes in insurance activity; restrictions on activities or certain types of operations; hedging of financial risks; diversification of financial risk. Despite the existence of different risk management systems, they do not provide fully effective protection of the insurance companies from various financial threats. The insurance market does not have the necessary risk management standards for insurance companies, as a result we can observe its very slow development.

Most insurance companies have developed insurance risk management programs, which describe insurance services, goals and policies of risk management and minimization of insurance risks. Thus, the risk management of the entity should be understood as a system of targeted impact on all types of economic risks, which in general allows avoiding or minimizing the negative consequences of their impact on business activity.

Key words: risks, insurance, methods, risk management, insurance market, insurance companies, complex insurance programs.